ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre, Ministre de l'Intérieur, de la Fonction publique et de la Décentralisation, le 14 avril 1986, d'une demande d'avis sur un projet de loi "modifiant les articles 115bis, § 1er, 116 et 118 du Code électoral", a donné le 6 mai 1986 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 14 april 1986 door de Vice-Eerste Minister, Minister van Binnenlandse Zaken, van Openbaar Ambt en Decentralisatie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van de artikelen 115bis, § 1, 116 en 118 van het Kieswetboek", heeft op 6 mei 1986 het volgend advies gegeven :

Le projet modifie les règles prévues par le Code électoral pour la protection des sigles utilisés lors des élections législatives. Il permet, en outre, que l'usage d'un sigle utilisé antérieurement soit interdit.

+

EXAMEN DU TEXTE.

DISPOSITIF.

Article ler.

Le projet emploie l'expression "groupe politique représenté au Parlement". Selon l'exposé des motifs, l'expression "groupe politique" "désigne les partis politiques et non les groupes au sens du règlement de chacune des assemblées". En vue d'éviter toute équivoque, il convient de ne pas employer l'expression "groupe politique" mais une autre expression telle que "formation politique".

Par ailleurs, le terme "Parlement" n'est pas employé par la Constitution.

Il est dès lors proposé de remplacer les mots "Chaque groupe politique représenté au Parlement" par les mots "Chaque formation politique représentée dans l'une ou l'autre Chambre".

.../...

La rédaction suivante est proposée :

"Article ler.-

A l'article 115bis, § ler, du Code électoral, modifié par la loi du 5 juillet 1976, sont apportées les modifications suivantes :

1° Les alinéas ler et 2 sont remplacés par les alinéas suivants :

"Chaque formation politique représentée dans l'une ou l'autre Chambre peut déposer un acte demandant la protection du sigle qu'elle envisage de mentionner dans l'acte de présentation, conformément à l'article 116, alinéa 4.

L'acte de dépôt du sigle doit être signé par cinq parlementaires au moins appartenant à la formation politique qui utilisera ce sigle. Chaque parlementaire ne peut signer qu'un seul acte de dépôt. Lorsqu'une formation politique est représentée par moins de cinq parlementaires, l'acte de dépôt doit être signé par tous les parlementaires appartenant à cette formation.

.../...

L'acte de dépôt est remis le trentième jour avant l'élection, entre dix et douze heures, entre les mains du Ministre de l'Intérieur ou de son délégué, par un parlementaire signataire. Il mentionne le sigle qui doit être utilisé par les candidats de la formation politique, ainsi que les noms, prénoms, adresses de la personne et de son suppléant, désignés par cette formation pour attester, dans chaque arrondissement électoral, qu'une liste de candidats est reconnue par elle".

2° A l'alinéa 4, les mots "délégués par les groupes parlementaires qui sont seuls habilités" sont remplacés par les mots "désignés par les formations politiques qui sont seules habilitées".

3° A l'alinéa 5, les mots "déléguée, ou de son suppléant, par le groupe parlementaire" sont remplacés par les mots "désignée par la formation politique ou de son suppléant".

+

Le projet n'apporte pas de modification à l'article 115bis, § 2, du Code électoral. Il est permis de se demander si les raisons qui justifient la modification du paragraphe 1er de l'article 115bis ne valent pas, par identité de motifs, pour le paragraphe 2, qui concerne l'affiliation des listes et l'obtention d'un numéro d'ordre commun. selon le texte de l'article 115bis, § 2, plusieurs parlementaires relevant de formations politiques différentes peuvent contresigner un acte d'affiliation.

.../...

Article 2.

Selon l'article 116, alinéa 5, deuxième phrase, en projet,

> "Le Ministre de l'Intérieur arrête la liste de ces sigles (les sigles dont l'utilisation est interdite) sur proposition justifiée des groupes politiques représentés au Parlement".

Il pourrait être déduit de ce texte que l'utilisation d'un sigle ne peut être interdite par le Ministre que si cette mesure est proposée par tous les "groupes". Telle ne paraissant pas être l'intention du Gouvernement, le Conseil d'Etat propose le texte suivant, qui permet à une seule formation de demander l'interdiction de l'utilisation d'un sigle :

"Article 2.-

Dans l'article 116 du même Code, modifié par la loi du 5 juillet 1976, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 4 et 5 :

"La mention d'un sigle qui a été utilisé par une formation politique représentée dans l'une ou l'autre Chambre et qui a fait l'objet d'une protection en vertu de l'article 115bis, § 1er, peut être interdite par le Ministre de l'Intérieur sur demande motivée de cette formation. La liste des sigles dont l'usage est prohibé est publiée au Moniteur belge le trente-troisième jour avant l'élection".

.../...

Si l'intention du Gouvernement était d'ouvrir plus largement la faculté d'obtenir l'interdiction d'un sigle, la première phrase du texte proposé ci-dessus pourrait être remplacée par la phrase suivante :

"La mention d'un sigle qui a été protégé en vertu de l'article 115bis, § 1er, peut être interdite par le Ministre de l'Intérieur sur demande motivée d'une formation politique représentée dans l'une ou l'autre Chambre".

Article 3.

La rédaction suivante est proposée :

"Article 3.-

A l'article 118 du même Code, modifié par la loi du 5 juillet 1976, sont apportées les modifications suivantes :

1° Entre les alinéas 2 et 3, est inséré l'alinéa suivant :

"Nul ne peut à la fois signer un acte demandant la protection d'un sigle et être candidat sur une liste utilisant un autre sigle protégé".

2° A l'alinéa 3, le mot "deux" est remplacé par le mot "trois".

3° A l'alinéa 4, le mot "multiples" est remplacé par les mots "qui contreviennent aux dispositions du présent article".

Het ontwerp wijzigt de door het Kieswetboek vastgestelde regelen ter bescherming van de letterwoorden die bij de parlementsverkiezingen worden gebruikt. Het opent bovendien de mogelijkheid om het gebruik van een vroeger gebezigd letterwoord te verbieden.

+

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

BEPALEND GEDEELTE.

Artikel 1.

In het ontwerp wordt de uitdrukking "in het Parlement vertegenwoordigde politieke groep" gebruikt. Volgens de memorie van toelichting bedoelt de uitdrukking "politieke groep" "de politieke partijen en niet de groepen in de zin van het reglement van elk der vergaderingen". Teneinde ieder misverstand te vermijden, gebruike men niet de uitdrukking "politieke groep" maar een andere uitdrukking zoals bijvoorbeeld "politieke formatie".

Bovendien komt de term "Parlement" niet voor in de Grondwet.

Er wordt dan ook voorgesteld de woorden "Elke in het Parlement vertegenwoordigde politieke groep" te vervangen door de woorden "Elke in een van beide Kamers vertegenwoordigde politieke formatie".

De volgende redactie wordt voorgesteld :

.../...

"Artikel 1.-

In artikel 115bis, § 1, van het Kieswetboek, gewijzigd bij de wet van 5 juli 1976, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste en het tweede lid worden vervangen door de volgende leden :

"Elke in een van beide Kamers vertegenwoordigde politieke formatie kan een akte indienen tot bescherming van het letterwoord dat zij voornemens is in de voordrachtakte te vermelden overeenkomstig artikel 116, vierde lid.

De akte van neerlegging van het letterwoord moet worden ondertekend door ten minste vijf parlementsleden behorend tot de politieke formatie die dat letterwoord zal gebruiken. Ieder parlementslid mag slechts één enkele akte van neerlegging ondertekenen. Wanneer een politieke formatie vertegenwoordigd is door minder dan vijf parlementsleden, dient de akte van neerlegging te worden ondertekend door alle parlementsleden die tot die formatie behoren.

De akte van neerlegging wordt de dertigste dag voor de verkiezing, tussen tien en twaalf uur, aan de Minister van Binnenlandse Zaken of diens gemachtigde overhandigd door een ondertekend parlementslid. Zij vermeldt het letterwoord dat moet worden gebruikt door de kandidaten van de politieke formatie, alsook de naam, de voornamen en het adres, van de persoon en diens plaatsvervanger, welke door die formatie zijn aangewezen om in ieder kiesarrondissement te attesteren dat een kandidatenlijst door haar erkend wordt".

.../...

2° In het vierde lid worden de woorden "van de personen en van hun plaatsvervangers die alleen door de groepen parlementsleden gemachtigd zijn" vervangen door de woorden "van de door de parlementaire formaties aangewezen personen en hun plaatsvervangers die alleen gemachtigd zijn".

3° In het vijfde lid worden de woorden "van de door de groep parlementsleden gemachtigde persoon" vervangen door de woorden "van de door de politieke formatie aangewezen persoon".

+

Het ontwerp brengt geen wijzigingen aan in artikel 115bis, § 2, van het Kieswetboek. Men kan zich afvragen of de redenen die de wijziging van paragraaf 1 van artikel 115bis wettigen, niet evenzeer gelden voor paragraaf 2, welke betrekking heeft op de lijstenvereniging en het verkrijgen van een gemeenschappelijk volgnummer. Volgens de tekst van artikel 115bis, § 2, kunnen verscheidene parlementsleden die tot verschillende politieke formaties behoren een akte van lijstenvereniging medeondertekenen.

Artikel 2.

Luidens het ontworpen artikel 116, vijfde lid, tweede volzin, stelt "de Minister van Binnenlandse Zaken de lijst van letterwoorden op (de letterwoorden waarvan het gebruik verboden is) op gemotiveerde voordracht van de in het Parlement vertegenwoordigde politieke groepen". Uit die tekst zou kunnen worden afgeleid dat de Minister het gebruik van een letterwoord alleen kan verbieden indien deze maatregel wordt voorgesteld door alle "groepen". Aangezien dit niet de bedoeling van de Regering lijkt

.../...

te zijn, stelt de Raad van State de volgende tekst voor, op grond waarvan een enkele formatie kan verzoeken het gebruik van een letterwoord te verbieden :

"Artikel 2.-

In artikel 116 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 5 juli 1976, wordt tussen het vierde en het vijfde lid het volgende lid ingevoegd :

"De vermelding van een letterwoord waarvan gebruik is gemaakt door een politieke formatie die vertegenwoordigd is in een van beide Kamers en waaraan op grond van artikel 115bis, § 1, bescherming is verleend, kan op gemotiveerd verzoek van die formatie, door de Minister van Binnenlandse Zaken worden verboden. De lijst van de letterwoorden waarvan het gebruik verboden is, wordt de drieëndertigste dag voor de verkiezing in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt".

Mocht de Regering een ruimere openstelling beogen van de mogelijkheid om het gebruik van een letterwoord te doen verbieden, dan zou de eerste volzin van de hierboven voorgestelde tekst door de volgende volzin kunnen worden vervangen :

"De vermelding van een letterwoord dat op grond van artikel 115bis, § 1, beschermd is, kan door de Minister van Binnenlandse Zaken worden verboden op gemotiveerd verzoek van een politieke formatie die in een van beide Kamers vertegenwoordigd is".

Artikel 3.

Voorgesteld wordt, de tekst als volgt te redigeren :

.../...

"Artikel 3.-

In artikel 118 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 5 juli 1976, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Tussen het tweede en het derde lid wordt het volgende lid ingevoegd :

"Niemand kan een akte tot bescherming van een letterwoord ondertekenen en tegelijk kandidaat zijn op een lijst die een ander beschermd letterwoord gebruikt".

2° In het derde lid wordt het woord "twee" vervangen door het woord "drie".

3° In het vierde lid worden de woorden "kennis van de gevallen van meervoudige kandidaatstelling aan de voorzitter van het arrondissementshoofdbureau" vervangen door de woorden "aan de voorzitter van het arrondissementshoofdbureau kennis van de gevallen van kandidaatstelling die een overtreding vormen van de bepalingen van dit artikel".

La chambre était composée de

Messieurs : J. LIGOT, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

P. FINCOEUR, conseillers d'Etat,
P. MARTENS, staatsraden,

Cl. DESCHAMPS, assesseurs de la section de législation,

F. DELPEREE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : M. VAN GERREWEY, greffier,
Mevrouw : griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE, président de chambre.
Le rapport a été présenté par M. Ch. MENDIAUX, premier auditeur.

De kamer was samengesteld uit

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. TAPIE, kamervoorzitter.
Het verslag werd uitgebracht door de H. Ch. MENDIAUX, eerste auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

M. VAN GERREWEY. J. LIGOT.